

REMISSER OCH YTTRANDE**§ 9 Program för upphandling och inköp samt klausul om antidiskriminering och meddelarfrihet – svar på remiss från kommunstyrelsen****BESLUT**

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till Program för upphandling och inköp samt klausul om antidiskriminering och meddelarfrihet.
2. Nämnden anför därutöver följande.

Med det nya upphandlingsprogrammet kommer Stockholm som stad kunna verka för att driva utvecklingen framåt i en social, miljömässig, ekonomisk och demokratisk hållbar riktning. Kvalitén är av betydelse för majoriteten – det är när vi ställer krav på bemanning, utbildnings- och kompetensnivå samt när vi stärker och tydliggör villkor och rättigheter för de anställda som vi når ett hållbart Stockholm. Vi välkomnar särskilt att krav om kollektivavtal eller villkor i nivå med kollektivavtal kommer att ställas samt att meddelarfrihet ska gälla i olika verksamheter. Vi instämmer med förvaltningen att väl avvägda krav på leverantörer och på de varor och tjänster som upphandlas bidrar till ekonomisk och kvalitativ, social, demokratisk samt miljö- och klimatomfattig hållbarhet samtidigt som välfärden utvecklas och medborgarnas behov tillgodoses. Vi vill även framhålla vikten av att tillämpningsanvisningarna blir konkreta och tydliga för att implementeringen av programmet ska kunna ske så enkelt som möjligt. Detta är viktigt då, det är av stor betydelse att arbetet med att garantera att alla delar i programmet efterföljs och att hela staden har en likvärdig hantering i alla upphandlingar.

Ärendet

Stadsledningskontoret har utarbetat ett förslag till nytt program för upphandling av varor, tjänster och entreprenader, med en reviderad antidiskrimineringsklausul och en ny klausul om meddelarfrihet. Programmet utgår från fullmäktiges fyra övergripande inriktningsmål och beskriver hur upphandlingar ska bidra till att målen nås. Samtidigt betonas att sociala och miljömässiga krav behöver analyseras noga utifrån eventuella konsekvenser för den ekonomiska hållbarheten, så att varor och tjänster inte blir omotiverat dyra.

Förvaltningen har inga invändningar mot förslaget men önskar att antidiskrimineringsklausulen ses över rent språkligt innan ärendet förs vidare till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2015-11-27.

Dnr 1.5.1-697/2015

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V), Karin Lekberg m fl (S) och Martin Westin m fl (MP) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag och lade därutöver fram en egen text – se BESLUT ovan.

Lars Jilmstad m fl (M) och Vladan Bošković (L) yrkade att nämnden skulle avslå förvaltningens förslag och lade fram ett eget förslag. I detta instämde Lars Hultkvist (KD) med ett ersättaryttrande.

Beslutsgång

Ordföranden ställde yrkandena mot varandra och fann att nämnden hade beslutat enligt förslag från Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Reservation och ersättaryttrande

Lars Jilmstad m fl (M) och Vladan Bošković (L) / Lars Hultkvist (KD)

1. Stadsdelsnämnden avslår förvaltningens förslag till beslut.
2. Samt därutöver anföra:

Kommunstyrelsen har i budget för 2015 fått i uppdrag att ta fram ett nytt program för upphandling och inköp för Stockholms stad samt att revidera tidigare beslutad policy om konkurrens och valfrihet.

Vi delar uppfattningen att det är viktigt att motverka fusk och svartjobb samt att säkerställa goda arbetsvillkor för de leverantörer av varor och tjänster som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden och konkurrens på lika villkor ska präglade alla stadens upphandlingar.

Däremot ställer vi oss ytterst tveksamma till att skärpa användningen av krav på kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor i de upphandlingar där detta är tillämpligt. Detta mot bakgrund av bland annat rådande upphandlingslagstiftning och EU-rätten. Det strider också mot EU:s grundläggande principer att vid offentlig upphandling kräva att en leverantör ska vara bunden av eller teckna ett kollektivavtal. Stadsdelsförvaltningen påpekar i sitt tjänsteutlåtande att EU-rätt inte ger utrymme att ställa krav på att en leverantör har kollektivavtal.

Vi noterar att stadsdelsförvaltningen, liksom stadsledningskontoret, flaggar för tveksamheter och komplikationer gällande förslaget till program för upphandling och inköp. Att programmet riskerar att stå i konflikt med krav på kvalitet och kostnadseffektivitet. Att programmet riskerar att direkt eller indirekt reglera leverantörers övriga verksamhet, vilket kan resultera i upphandlingsfel och påföljande överklagandeprocesser.

Det är redan idag en utmaning att upphandla verksamheter och insatser utan att riskera att snedvrider konkurrensen. Många företag uppger redan idag att det finns svårigheter att delta i offentliga upphandlingar och att de därför avstår. Vi ser också att flera mindre företag med få anställda inte har kollektivavtal idag, även om de erbjuder arbetsvillkor som är lika bra som – eller bättre än – kollektivavtal.

Det som dock är mest oroande är att programmet som helhet kommer att göra det krångligare och dyrare för företag att alls delta i stadens upphandlingar.

Redan idag uppger många företag att det är svårt att delta i offentliga upphandlingar, bland annat på grund av det tar för lång tid och är för krångligt. Särskilt är detta sant för små företag. Enlig Företagarna deltar därför enbart ca 25 procent av småföretagen idag i offentliga upphandlingar. Att stadsledningskontoret anser ”att mindre företag och idéburen sektors deltagande i upphandlingar inte alltid kan underlättas/främjas utan att detta är en av flera avvägningar som ska göras i en upphandlingsstrategi” skickar en oroväckande signal om att detta inte är ett prioriterat område för majoriteten.

Den rödgrönrosa majoriteten tar dessvärre med detta ärende ett stort steg bort från den grundläggande tanken med lagen om offentlig upphandling. Istället slår de in på en väg som riskerar att leda till ett läge där Stockholms stads upphandlingar snedvridits till något som används för att uppnå politiska ändamål. Det är djupt oroväckande och beklagligt.

Ska Stockholm stärka företagande är det inte den rätta vägen att göra det krångligare och dyrare att delta vid upphandlingar, som dessutom ställer orimliga krav som går stick i stäv med lagstiftning och den svenska modellen. Vi ställer oss därför avvisande till programmets förslag.